

यस्मादर्वाक्संवत्सरः अहोभिः परिवर्तते ।
तद्देवा ज्योतिषां ज्योतिः आयुर्होपासतेऽमृतम्
॥ १६ ॥ यस्मिन्पञ्च पञ्चजनाः आकाशश्च
प्रतिष्ठितः । तमेव मन्य आत्मानं
विद्वान्ब्रह्मामृतोऽमृतम् ॥ १७ ॥
प्राणस्य प्रणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत श्रोत्रस्य श्रोत्रं
मनसो ये मनो विदुः ।
ते निचिक्युर्ब्रह्म पुराणमग्रयम् ॥ १८ ॥
मनसैवानुद्रष्टव्यम् नेह नानास्ति किञ्चन ।

yasmādarvāksm̐vatsaraḥ ahobhiḥ parivartate
taddevā jyotiṣāṃ jyotiḥ āyurhopāsate'mṛtam
16
yasminpañca pañcajanāḥ ākāśaśca
pratiṣṭhitaḥ tameva manya ātmānaṃ
vidvānbrahmāmṛtomṛtam 17
prāṇasya praṇamuta cakṣuṣaścakṣuruta
śrotrasya śrotraṃ
manaso ye mano viduḥ
te nicikyurbrahma purāṇamagryam 18
manasaivānudraṣṭavyam neha nānāsti
kiñcana

मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति

mṛtyoḥ sa mṛtyumāpnoti ya iha nāneva
paśyati 19

॥ १९ ॥ एकधैवानुद्रष्टव्यम् एतदप्रमयं ध्रुवम् ।

ekadhaivānudraṣṭavyam etadapramayaṁ
dhruvam

विरजः पर आकाशाद् अज आत्मा महान्ध्रुवः

virajaḥ para ākāśād aja ātmā mahāndhruvaḥ
20

॥ २० ॥ तमेव धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत ब्राह्मणः

tameva dhīro vijñāya prajñāṁ kurvīta
brahmaṇaḥ

। नानुध्यायाद्बहूञ्छब्दान् वाचो

nanudhyāyādbahūñchabdān vāco

विग्लापनञ्हितत् ॥ इति ॥ २१ ॥

viglāpanagmhitat iti 21

स वा एष महान् अज आत्मा योऽयं विज्ञानमयः

sa vā eṣa mahān aja ātmā yo'yaṁ
vijñānamayaḥ

प्राणेषु य एषोऽन्तर्हृदयाकाशः तस्मिन् शेते सर्वस्य

prāṇeṣu ya eṣo'ntarhṛdayākāśaḥ tasmin śete
sarvasya

वशी सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः स न साधुना

vaśī sarvasyēśānaḥ sarvasyādhipatiḥ sa na
sādhunā

कर्मणा भूयान् नो एव असाधुना कनीयान्
एष सर्वेश्वरः एष भूताधिपतिः एष भूतपालः एष
सेतुर्विधरण एषां लोकानाम् असंभेदाय तमेतं
वेदानुवचनेन ब्राह्मणाः विविदिषन्ति यज्ञेन दानेन
तपसा अनाशकेन एतमेव विदित्वा मुनिर्भवति ।
एतमेव प्रव्राजिनः लोकमिच्छन्तः प्रव्रजन्ति ।
एतद्धस्मवैतत् पूर्वे विद्वांसः प्रजां न कामयन्ते
किं प्रजया करिष्यामाः येषां नः
अयम् आत्मा अयम् लोकः इति
तेहस्म पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणैयाश्च लोकैषणैयाश्च

karmaṇā bhūyān no eva asādhunā kanīyān
eṣa sarveśvaraḥ eṣa bhūtādhipatiḥ eṣa
bhūtapālaḥ eṣa
seturvidharaṇa eṣāṃ lokānām asambhedāya
tametaṃ
vedānuvacanena brāhmaṇāḥ vividiṣanti
yajñena dānena
tapasā anāśakena etameva veditvā
munirbhavati
etameva pravrajinaḥ lokamicchantaḥ
pravrajanti
etaddhasmavaitat pūrve vidvāṃsaḥ prajāṃ
na kāmayante
kiṃ prajāyā kariṣyāmāḥ yeṣāṃ naḥ
ayam ātmā ayam lokaḥ iti
tehasma putraīṣṇaiyāśca vittaiṣṇaiyāśca
lokaiṣṇaiyāśca

व्युत्थाय अथ भिक्षाचर्यं चरन्ति

या ह्येव पुत्रैषणा सा वित्तैषणा या वित्तैषणा सा

लोकैषणा उभे ह्येते एषणे एव भवतः ।

स एष नेति नेत्यात्मा अगृह्यो नहि गृह्यते

अशीर्यो नहि शीर्यते असङ्गो नहि सज्यते

असितो न व्यथते न रिष्यति

एतमु हैवैते न तरत इति - अतः पापमकरवमिति

अतः कल्याणमकरवमिति उभे उ हैवैष

एते नतरिति नैनं कृताकृते तपतः ॥ २२ ॥

vyutthāya atha bhikṣācaryam caranti

yā hyeva putraiṣaṇā sā vittaiṣaṇā yā
vittaiṣaṇā sā

lokaiṣaṇā ubhe hyete eṣaṇe eva bhavataḥ

sa eṣa neti netyātmā agr̥hyo nahi gr̥hyate

aśīryo nahi śīryate asaṅgo nahi sajyate

asito na vyathate na riṣyati

etamu haivaite na tarata iti - ataḥ
pāpamakaravamiti

ataḥ kalyāṇmakaravamiti ubhe u haivaiṣa

ete natariti nainam kṛtākṛte tapataḥ 22